

Verzuim en voortijdig schoolverlaten 2023-2024

Jaarverslag Doorstroompunt-vsv 2023-2024, Regio 40 Rijk van Nijmegen

Samenvatting

Ieder schooljaar bundelen we de cijfers van verzuim en voortijdig schoolverlaters onder jongeren (16-23 jaar) in de regio Nijmegen. We delen de ontwikkelingen door de jaren heen, de oorzaken van verzuim en voortijdig schoolverlaten en de resultaten van de inzet van de leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches. De inzichten die we opdoen nemen we mee in de werkwijze voor het volgende schooljaar.

Verslagperiode

Het schooljaar 2023-2024 is het tweede 'reguliere' schooljaar sinds de coronapandemie. Door sluitingen van scholen en verplicht thuisonderwijs tijdens de coronaperiode zijn de cijfers van die jaren niet representatief. We maken in het verslag daarom alleen een vergelijking met het schooljaar 2022-2023 om een ontwikkeling te schetsen. Het is van belang dat u zich realiseert dat de schooljaren gedurende de coronaperiode geen normale jaren binnen het onderwijs waren.

Meer verzuim kwalificatieplicht (16-18 jaar) en verzuim Doorstroompunt (18-23 jaar)

We ontvingen 2.244 verzuimmeldingen. Het aantal verzuimmeldingen kwalificatieplichtigen (16-18 jaar) en Doorstroompunt is met meer dan 100 meldingen toegenomen in vergelijking met vorig schooljaar. Dit is onder andere te verklaren doordat de contacten met scholen zijn geïntensiveerd. Leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches zijn vaker op school te vinden. Hierdoor worden er mogelijk meer meldingen gedaan.

Oorzaken van verzuim scherper in beeld

Met name bij de 18+ meldingen wordt vaak geen duidelijke reden gegeven voor verzuim. In veel gevallen is er sprake van weinig discipline en motivatie. Toch is er regelmatig ook meer aan de hand. Dan spelen er bijvoorbeeld psychische problemen, medische problemen, problemen in de thuissituatie of signaalverzuim (bijv. faalangst).

Minder formele waarschuwingen en proces-verbalen

Veruit de meeste jongeren gaan na een verzuimmelding weer terug naar school. Vaak is een gesprek voldoende om de opleiding te vervolgen. De rol van de leerplichtambtenaren verschuift steeds meer van handhavend naar ondersteunend en preventief. Soms blijkt dat het vervolgen van onderwijs geen optie is. De jongere is 'klaar' met school of heeft een ander type ondersteuning nodig. Van alle verzuimmeldingen wordt 9% doorgezet naar de doorstroomcoach. Zij onderzoeken samen met de jongeren wat de beste vervolgstap is.

Alle nieuwe vsv'ers zijn in beeld

We richten het jongerenvolgstelsel steeds beter in, zodat de consultants direct aan de slag kunnen met de meldingen die aandacht vragen. Zo worden bijvoorbeeld de (buitenlandse) studenten die ingeschreven staan op locaties van studentenhuysvesting inmiddels al gefilterd. Er zijn 1.419 werkprocessen 'nieuw vsv' opgestart. We pakken elke melding van een nieuwe vsv'er op.

Belangrijkste reden van uitstroom is werk

Bij de uitstroom als vsv'er (3.868 meldingen) heeft ongeveer 54% werk of een eigen bedrijf, 4% heeft alsnog een startkwalificatie behaald en is 3% weer (bijna) gestart met een opleiding. Ongeveer 2% wordt doorverwezen naar het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. Volgens de bovenwettelijke verordening kunnen 16 en 17 jarige jongeren zonder startkwalificatie door de leerplichtambtenaar voor een traject naar het WerkBedrijf verwezen worden als na onderzoek is gebleken dat voor de jongere onderwijs vooralsnog niet haalbaar is en deze jongere naar oordeel van de leerplichtambtenaar niet in staat om uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs te volgen.

Sommige uitstroomredenen leiden ertoe dat een jongere op dat moment geen vsv'er meer is. Bijvoorbeeld omdat ze met een opleiding zijn gestart, verhuisd zijn buiten onze regio etc. Daarnaast zijn er jongeren die definitief geen vsv'er meer zijn omdat zij alsnog een startkwalificatie hebben behaald, 23 jaar zijn geworden of zijn overleden. Het aandeel van jongeren waarmee we geen contact kunnen krijgen of die geen interesse hadden is 3%. Jongeren bij wie twijfels bestaan over hun zelfredzaamheid, worden gemonitord.

Beter zicht op vsv'ers uit eerdere schooljaren

Iedere jongere die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat, houden we in beeld tot de leeftijd van 23 jaar. Als een jongere op 19-jarige leeftijd wordt gemeld als vsv'er, blijven we de jongere volgen in de daaropvolgende jaren. Voor deze groep vindt de halfjaarlijkse vsv hercontrole plaats. We willen weten waar de jongere zich bevindt, of er hulp nodig is, of iemand alsnog een startkwalificatie kan behalen en of de jongere in staat is om duurzaam uit te stromen op de arbeidsmarkt. Indien nodig plannen we een extra hercontrole in, bijvoorbeeld omdat er specifieke afspraken met de jongere gemaakt zijn. Door instroom en uitstroom gaat het gemiddeld om ruim 2.000 meldingen in de regio Rijk van Nijmegen. We krijgen steeds beter zicht op de voortijdige schoolverlaters die eerder het onderwijs hebben verlaten.

Verzuimaanpak blijft in ontwikkeling

Verzuim blijft een belangrijk aangrijpingspunt om met jongeren het gesprek te voeren over wat er speelt (op school, thuis en/of in de omgeving). Dit vraagt in eerste instantie om goede ondersteuning op school, door de mentor of de studie- of trajectbegeleider. Waar nodig kan de doorstroomcoach of leerplichtambtenaar hier een rol in spelen. Het proces van de aanpak ziekteverzuim maken we effectiever en efficiënter. We willen hiermee het aantal thuiszitters in het Rijk van Nijmegen terugdringen. De gemeenten zetten het schoolmaatschappelijk werk voort op het vo en mbo, gericht op preventie en vroegtijdige benadering van de leerling en jongere.

Blijvend contact na onderwijs met jongeren

Sinds 2022 spreken we niet langer over de vsv-aanpak maar over de regionale aanpak 'jongeren naar school of werk'. Hierin bundelen we de vsv-middelen en middelen jeugdwerkloosheid. We communiceren over projecten en delen verhalen van jongeren via nieuwsbrieven en social media. Ook organiseren we bijeenkomsten waarmee we het netwerk verder versterken.

Vanuit team Leerrecht en Doorstroompunt bereiken we steeds meer jongeren die eerder buiten beeld waren of dreigden te geraken. Er vinden nu gerichte hercontroles plaats waarbij actief contact met de jongere wordt gezocht om hen ondersteuning aan te bieden bij het vinden van een opleiding, werk of een combinatie hiervan. In deze verslagperiode zijn er 2.449 werkprocessen met als oorzaak hercontrole geweest. We dwingen onszelf om scherp te blijven op onze eigen werkwijze én op eenduidige registratie. Enerzijds om te weten waarom jongeren uitvallen (oorzaken) en anderzijds om scherp te krijgen hoe we hen goed en snel kunnen helpen (aanpak).

In september 2022 is een loopbaanteam mbo gestart. In dit team zitten professionals vanuit het Leerwerkloket, WerkBedrijf Rijk van Nijmegen, medewerkers vanuit het mbo en een doorstroomcoach van het team Leerrecht en Doorstroompunt. Studenten van ROC Nijmegen die dit nodig hebben kunnen vanuit dit team vroegtijdige ondersteuning krijgen bij het maken van een vervolgstap. De intensiteit van de ondersteuning kan variëren, evenals de duur. Ook is een loopbaanteam pro/vso gestart. Dit loopbaanteam draagt ook zorg voor de nazorg van 1 jaar die het ROC moet bieden aan studenten die de opleiding, al dan niet gediplomeerd, hebben verlaten. Dit laat onverlet dat het Doorstroompunt eindverantwoordelijk is voor de studenten die het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie.

Ophoging leeftijd Doorstroompunt van 23 naar 27 jaar

Een wetswijziging is in voorbereiding om de coördinerende Doorstroompunt-taken uit te breiden van 23 jaar naar 27 jaar. Deze gaat naar verwachting per 1 januari 2026 van kracht. Dit gaat veel betekenen voor onze dienstverlening aan jongeren. De totale groep jongeren wordt groter én het aanbod wat we organiseren zal veranderen. In veel gevallen zal de ondersteuning die nodig is over meerdere leefdomenien gaan, naast onderwijs en werk. Dit vraagt om intensieve samenwerking met anderen, zowel intern als extern. Vooruitlopend op deze wetswijziging werken we verder aan integrale ondersteuning tot 27 jaar. Belemmerend in dit proces is dat door wettelijke bepalingen de gegevens van de doelgroep (Basisregistratie Personen (BRP), informatie van het Inlichtingenbureau met betrekking tot arbeids- en inkomensverhoudingen, onderwijsgegevens van DUO, etc.) pas op 1 januari 2026 verstrekt mogen worden. Hierdoor ontbreekt tot op dat moment inzicht in de grootte en samenstelling deze doelgroep.

Begeleiding blijft maatwerk

De verzuim- en vsv-cijfers geven ons waardevolle informatie, maar vertellen weinig over de diversiteit en achtergronden. Sommige jongeren zijn vanwege beperkingen kwetsbaar binnen het onderwijs, anderen ervaren een tijdelijke hobbel op hun levenspad. Sommige jongeren hebben begeleiding en steun nodig, anderen een waarschuwing of een pittig gesprek. Het is voor een aantal jongeren (en hun ouders) echt lastig om een plek te vinden binnen het onderwijssysteem of een logische vervolgstap na onderwijs. Sommige jongeren verdwijnen van de radar, waarbij het veel moeite kost om in contact te komen en soms kiezen jongeren bewust voor een baan in

plaats van een diploma. Met regelmaat wil een jongere die voortijdig de school verlaat geen hulp, maar is er een aantal maanden later wel ruimte voor een gesprek. Dan wordt de jongere alsnog begeleid naar werk, een combinatie van werken en leren, coaching of andere ondersteuning. Dit alles maakt dat van de leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches veel maatwerk en creativiteit wordt verwacht. Het vraagt om professionals die de juiste vragen stellen, doorvragen, oprechte interesse hebben, denken in mogelijkheden, investeren in de samenwerking, met kennis van wettelijke kaders en netwerken, die volharden en meebewegen. In het afgelopen schooljaar heeft team Leerrecht en Doorstroompunt verschillende verbeteringen doorgevoerd in het monitoren van jongeren. De systemen zijn hierin 'slechts' ondersteunend. De leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches zijn degenen die de jongeren en hun verhalen kennen. Zij lopen vaak al jaren mee. Hun rol verschuift steeds meer van handhavend naar ondersteunend en preventief.

Verzuim

Verzuimmeldingen

Gemeente	Meldingen kwalificatieplicht 16-18 jaar	Meldingen Doorstroompunt 18-23 jaar	Totaal meldingen 16-23 jaar	Percentage t.o.v. totaal
Berg en Dal	230	60	290	13%
Beuningen	83	88	171	8%
Druten	68	65	133	6%
Heumen	30	48	78	3%
Mook en Middelaar	10	15	25	1%
Nijmegen	739	508	1247	56%
Wijchen	134	166	300	13%
TOTAAL	1.294	950	2.244	100%

In schooljaar 2023-2024 zijn er 2.244 verzuimmeldingen gedaan. Vergelijkbaar met andere jaren gaat meer dan de helft van de verzuimmeldingen over Nijmeegse jongeren. Dit wordt enerzijds verklaard doordat er simpelweg meer jongeren in Nijmegen wonen dan in de regiogemeenten, anderzijds is in de stad meer sprake van cumulatie van problematiek.

Ontwikkeling verzuim

	Meldingen	2022-2023	2023-2024
Kwalificatieplicht (16-18 jaar)	Nijmegen	702	739
	Regio	540	555
	Totaal	1.242	1.294
Doorstroompunt (18-23 jaar)	Nijmegen	500	508
	Regio	370	442
	Totaal	870	950
Totaal		2.112	2.244

Het vergelijken van cijfers 2023-2024 met de schooljaren in de coronaperiode is niet mogelijk. Wij hebben er daardoor voor gekozen om de vergelijking te beperken vanaf het schooljaar 2022-2023.

De cijfers van 2023-2024 laten een stijging laten zien in het aantal meldingen. Deze stijging kan zitten in het feit dat de contacten afgelopen jaar op de scholen zijn geïntensiveerd. Onder andere door de aanwezigheid van een leerplichtambtenaar en doorstroomcoach op school. Scholen zijn hierdoor meer en eerder gaan melden. Daarnaast zien we ook dat de problematiek onder jongeren toeneemt. De intensiteit van de casuïstiek is vergroot en de doorlooptijden zijn langer geworden.

Verzuim naar onderwijsinstelling (top 10)

>15 meldingen	Kwalificatieplicht 16-18 jaar	Boven leerplichtig 18-23 jaar	Totaal
ROC Nijmegen e.o.	492	437	929
Koning Willem I College	92	208	300
Pontem College	182	19	201
ROC Rijn IJssel	58	123	181
Mondial College	48	12	60
Aventurijn	46	7	53
Pro College	43	2	45
NSG Groenewoud	32	10	42
Maaswaal College	33	7	40
Kandinsky College	27	3	30

Het aantal verzuimmeldingen fluctueert sterk per school en per schooljaar. Een beperkt aantal leerlingen kan zorgen voor grote jaarlijkse schommelingen per onderwijsinstelling. Toch biedt het registreren ook aanknopingspunten om de casuïstiek van een school tegen het licht te kunnen houden en bespreekbaar te maken.

Ontwikkeling verzuim bij scholen met meeste verzuim (Doorstroompuntmeldingen)

Gezien de ligging en omvang van ROC Nijmegen is het logisch dat veel meldingen hiervandaan komen. Het aantal meldingen vanuit ROC Nijmegen is vrijwel gelijk gebleven. Dit is onder andere te verklaren door de samenwerking waardoor meer meldingen worden gemaakt. Een toename van het aantal meldingen kan een positieve ontwikkeling zijn, omdat we hierdoor snel actie kunnen ondernemen en schooluitval kunnen voorkomen. De daling in meldingen bij ROC Rijn IJssel College en Koning Willem I College is te verklaren door de afname in foutieve meldingen.

Verzuim naar onderwijssoort

Meldingen kwalificatieplicht naar onderwijssoort (16-18 jaar)

	2022-2023	2023-2024
vso	64	30
Pro	25	52
vo	407	498
vavo (*)	0	23
mbo	677	667
Overig	69	24
Totaal	1.242	1.294

Meldingen Doorstroompunt naar onderwijssoort (18-23 jaar)

	2022-2023	2023-2024
vso	2	14
Pro	3	2
vo	63	60
vavo (*)	0	105
mbo	794	769
Overig	8	0
Totaal	870	950

(*) NB per augustus 2023 is het mogelijk om de vavo studenten als categorie te selecteren in ons systeem.

Het totaal aantal meldingen bij zowel kwalificatieplicht als Doorstroompunt is gestegen vergeleken met schooljaar 2022-2023. Vermoedelijk is een de oorzaak dat bij jongeren het gewenningsproces, het volgen van onderwijs op de schoollocatie in plaats van onderwijs op afstand doorsijpelde in schooljaar 2023-2024. Daarnaast is het vermoeden dat de corona periode voor jongeren, onder andere door mentale problemen, nog steeds leidt tot hoger verzuim.

Eenzijds is deze daling ingezet door de samenwerking van de leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches op het mbo. Zij zijn een groot gedeelte van de week aanwezig op de verschillende locaties. Anderzijds hebben leerlingen en studenten zich weer meer aangepast aan een reguliere lesdag op locatie.

Het aantal absoluut verzuimers fluctueert. Dit zijn meldingen van kwalificatieplichtige jongeren die niet zijn ingeschreven bij een school. Deze meldingen zijn bij overig ondergebracht.

Overige werkprocessen kwalificatieplicht

Naast de verzuimmeldingen gebruiken wij met betrekking tot de kwalificatieplichtige jongeren nog andere werkprocessen:

- Absoluut verzuim:
De leerplichtige jongere heeft geen inschrijving bij een school of opleiding.
- Vrijstelling van inschrijving:
De ouder(s)/verzorger(s) van de leerplichtige jongeren doen beroep op vrijstelling van de inschrijvingsplicht van hun leerplichtig kind.
- Extra verlof:
De ouder(s)/verzorger(s) vragen toestemming om hun kind wegens gewichtige omstandigheden tijdelijk niet de school te laten bezoeken.
- Informatie en advies leerplicht:
Advisering en informatieverstrekking (leerplichtwet, vervolgonderwijs, (jeugd)hulpverlening, etc.).
- Zorg en preventie leerplicht
Dit betreft vaak situaties waarbij zorg voorliggend is en handhaving op dat moment niet opportuun en situaties waarbij maatwerktrajecten worden gevolgd.

Overige werkprocessen kwalificatieplichtigen (16-18 jaar)	Totaal	%
Aanvraag extra verlof	3	1%
Aanvraag vrijstelling van inschrijving	41	10%
Absoluut verzuim	216	57%
Informatie en advies leerplicht	33	9%
Zorg en preventie leerplicht	82	23%
Totaal	375	100%

Verschillende oorzaken van werkprocessen

Oorzaken van verzuim kwalificatieplichtigen (16-18 jaar)	Totaal	%
Advies/informatie/zorg (geen verzuim)	11	1%
Artikel 15, 11 en 5 (lid a/b/c vrijstelling wegens volgen van ander onderwijs, vanuit sociaal medisch oogpunt, vanwege schoolgang in buitenland)	44	3%
Frequent te laat komen	76	5%
Geen inschrijving van school ontvangen	213	17%
Verzuim	577	34%
Onderwijskundig	53	3%
Overig	49	3%
Luxe verzuim	31	2%
Signaalverzuim	591	30%
Ziekteverzuim	24	2%
Totaal	1.669	100%

Oorzaken van verzuim Doorstroompuntmeldingen (18-23 jaar)	Totaal	%
Medisch	6	1%
Motivatie	14	1,5%
Multiproblematiek	4	0,5%
Overig	2	0,5%
Psychisch	2	0,5%
Thuisituatie	4	0,5%
Verzuim	918	95,5%
Totaal	950	100%

Bij de binnenkomst van iedere verzuimmelding (16-18 jaar en 18-23 jaar) wordt gekeken naar de achtergrond van de melding. Team Leerrecht en Doorstroompunt neemt contact op met iedere gemelde verzuimer om in een gesprek de oorzaken te achterhalen van het verzuim en de jongere te kunnen adviseren met betrekking tot het vervolgen van de opleiding.

Bij een verzuimmelding 18+ wordt bijna nooit door de opleiding een duidelijke reden gegeven voor het verzuim. Er is simpelweg sprake van verzuim. Dit is ook te zien in de cijfers: van de 18+ leerlingen zijn 918 van de 950 meldingen aangeduid als 'Verzuim'. In veel gevallen heeft verzuim te maken met een gebrek aan motivatie en discipline. Een aanzienlijk deel van het verzuim is toe te schrijven aan Multi problematiek, psychische problemen, medische problemen, problemen in de thuisituatie of signaalverzuim (bijv. faalangst).

Bij de meldingen van leerlingen tussen 16 en 18 jaar is dit 30%. Dit laat zien hoe belangrijk de professionele begeleidingsstructuur binnen de school is met korte lijnen naar de externe zorgstructuur van sociale teams of andere welzijnspartners. Een andere oorzaak is dat er geen inschrijving van school is ontvangen. Hiervan is sprake wanneer scholen de jongere niet hebben willen aannemen, of de jongere heeft zichzelf nergens aangemeld of de school heeft de inschrijving niet tijdig gemeld bij DUO.

Resultaat van inzet

Resultaat van inzet verzuimmeldingen kwalificatieplichtigen 16 tot 18 jaar	Aantal meldingen	%
Afgedaan (o.a. proces-verbaal, HALT verwijzing, schriftelijke waarschuwing)	138	11%
Foutieve melding (geoorloofd verzuim dat als ongeoorloofd is gemeld)	96	7%
Overdracht naar Doorstroompunt	118	9%
Naar school, vervolgt opleiding, overstap andere opleiding	676	53%
Niet (meer) leerplichtig	122	9%
Overdracht naar volgend schooljaar	30	2%
Einde lesrooster	61	5%
Overig	53	4%
Totaal	1.294	100%

Om te weten wat de inzet op kwalificatieplicht en Doorstroompunt betekent kijken we o.a. naar de redenen waarmee werkprocessen worden afgesloten. Uit de meeste jongeren tussen 16 en 18 jaar gaan na een verzuimmelding weer naar school (52%). Ongeveer 11% van de meldingen is 'afgedaan'. Dit betekent dat er een formele waarschuwing is gegeven, er een HALT-afdoening is of een proces-verbaal is opgemaakt.

Resultaat van inzet verzuimmeldingen 18+	Aantal meldingen	%
Foutieve melding (geoorloofd verzuim dat als ongeoorloofd is gemeld)	185	19%
Overstap naar andere opleiding	35	4%
Vervolgt opleiding	604	65%
Overdracht naar vsv	114	12%
Totaal	950	100%

De meeste jongeren die verzuimen blijven op school: 65% van de 18+ verzuimmeldingen vervolgt hun opleiding. Vaak is een gesprek voldoende om de opleiding te vervolgen. Soms blijkt dat het vervolgen van onderwijs geen optie is. De jongere is 'klaar' met school of heeft een ander type ondersteuning nodig. 12% van alle meldingen 18+ wordt doorgezet naar de doorstroomcoach. Samen met o.a. het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen of het Leerwerkloket wordt dan onderzocht wat de beste vervolgstap is. Soms is sprake van een foutieve melding. Dit betekent dat er geen sprake is van noemenswaardig verzuim, de jongere in uitschrijfprocedure zit of al is uitgeschreven. Als de jongere zichzelf niet snel opnieuw inschrijft bij een opleiding, ontvangt de jongere een bericht van de doorstroomcoach en wordt weer contact gezocht.

Voortijdig schoolverlaten

We monitoren alle jongeren zonder een startkwalificatie tot 23 jaar in het Rijk van Nijmegen, ongeacht of deze jongeren zich binnen of buiten het onderwijs bevinden. De doorstroomcoach is een verbindende functie die moet zorgen voor een goede samenwerking tussen zowel de leerplichtambtenaren, de scholen als de consultants bij het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen en het Leerwerkloket.

Werkwijze

Iedere woensdag komen de DUO-meldingen binnen over jongeren die geregistreerd staan als nieuwe vsv'ers. Er wordt dan eerst een administratieve check gedaan (via eigen systemen en Suwinet-inkijk voor inkomenscheck). Naar de jongeren die geen onderwijsinschrijving hebben, en geen inkomen uit werk of uitkering, wordt vervolgens een brief gestuurd met de oproep om zich te melden. Neemt een jongere (nieuwe of oude vsv'er) contact op met de doorstroomcoach, dan wordt gezamenlijk bekeken of er mogelijkheden zijn om alsnog een opleiding (met startkwalificatie) af te ronden of dat de route naar werk (op dit moment) de beste weg is. Als de jongere zich niet meldt, dan gaat de doorstroomcoach op zoek naar de jongeren die 'buiten beeld' zijn. De doorstroomcoach neemt contact op en probeert de ondersteuningsvraag in beeld te krijgen, door laagdrempelig contact te leggen met de jongere en ouder(s)/verzorger(s) en huisbezoeken af te leggen. Waar nodig kunnen ze advies geven, doorverwijzen, een luisterend oor of enige begeleiding bieden. De doorstroomcoach kan zorgdragen voor contact tussen de jongere en de organisatie die past bij de ondersteuningsvraag. Hierbij wordt nauw samengewerkt met leerplichtambtenaren, school en consultants bij WerkBedrijf Rijk van Nijmegen en het Leerwerkloket. De doorstroomcoaches blijven de vsv'ers monitoren, bij kwetsbare vsv'ers houden ze een vinger aan de pols. Met hen wordt via hercontroles opnieuw contact gelegd.

Daarnaast wordt er ook samengewerkt met het Loopbaanteam MBO. Zij begeleiden jongeren die kwetsbaar zijn in de overstap van opleiding naar werk bij het zoeken en vinden van werk (of ander vervolgtraject). Het Loopbaanteam richt zich op jongeren die niet verder kunnen of willen binnen het onderwijs en een kwetsbare positie hebben op de arbeidsmarkt. Een van de doorstroomcoaches verricht taken in het loopbaanteam.

Vsv-meldingen, oorzaak aanmaak werkproces vsv

	Berg en Dal	Beuningen	Druten	Heumen	Mook en Middelaar	Nijmegen	Wijchen	Totaal
Detentie						2		2
Eigen bedrijf/ werkt	29	19	29	19	7	255	54	412
Hercontrole vsv	211	203	178	80	60	1.372	345	2.449
Medische/ psychische belemmeringen	11	7	3	3	0	66	12	102
Overig	0	0	1	0	0	2	0	3
Ongemotiveerd	1	2	4	0	0	14	1	22
Verkeerde studiekeuze	7	6	6	8	0	34	11	73

Verhuisd naar regio Nijmegen	51	20	20	16	21	503	27	658
Zoekt opleiding	5	5	2	1	1	34	11	73
Zoekt werk	6	8	9	3	1	71	9	107
Totaal	321	270	252	130	91	2.339	465	3.868

Dat er 3.868 werkprocessen 'vsv' zijn opgestart, betekent niet dat dit allemaal nieuwe voortijdige schoolverlaters betreft. Zo is er een grote groep jongeren 'verhuisd naar Nijmegen' (658). In veel gevallen gaat het om studenten die vanuit het buitenland een opleiding volgen in Nijmegen of jongeren zonder startkwalificatie die zich in de regio vestigen. Inmiddels is het systeem zo ingericht dat de (buitenlandse) studenten die op een adres van de studentenhuysvesting wonen er al uitgefilterd worden. Zo kunnen de doorstroomcoaches zich sneller en directer richten op de jongeren die (nog) geen startkwalificatie hebben.

Ook is er een grote groep jongeren (2.449) die vsv'er zijn en bij wie hercontroles plaatsvinden. Met deze oude -vsv'ers wordt totdat zij 23 jaar zijn minimaal tweemaal per jaar contact opgenomen om te zien of aan hen ondersteuning kan worden aangeboden met zoeken naar een vervolgopleiding, werk of een combinatie hiervan. Hiervoor wordt dan opnieuw een werkproces opgestart. Deze groepen worden door het systeem snel gefilterd waardoor de doorstroomcoaches direct aan de slag kunnen met de meldingen die aandacht vragen.

VSV meldingen uitstroom redenen

	Totaal	%
Eigen bedrijf/werkt	2.048	53%
Uitkering UWV/GSD/Wajong	485	12%
Zorg voorliggend	415	11%
Vooropleiding buitenland	277	7%
Zelfredzaam (geen ondersteuning nodig)	232	6%
Geen contact/geen interesse	124	3%
Volgt (particuliere) opleiding of gaat deze volgen	114	3%
Inburgering	67	2%
Doorverwijzing/traject WerkBedrijf	67	2%
Overig	39	1%
Totaal	3.868	100%

Bij de uitstroom (3.868 meldingen) heeft 54% werk, heeft 7% vooropleiding in het buitenland gevolgd die vergelijkbaar is met een startkwalificatie en is 3% weer (bijna) gestart met een opleiding. Na contact met de doorstroomcoach wordt ongeveer 2% doorverwezen naar het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. Bij het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen zien de consultants steeds meer jongeren met complexe problemen. Er is vaker begeleiding vanuit het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen of andere hulp nodig in de stap naar werk.

Voor sommige jongeren is het verwerven van inkomsten van groter belang dan het volgen van een opleiding.

We hebben de laatste jaren veel beter zicht gekregen op de voortijdige schoolverlaters. Dit komt o.a. door het afleggen van huisbezoeken. Het aandeel van jongeren waarmee we geen contact kunnen krijgen is 3%. Jongeren bij wie twijfels bestaan over hun zelfredzaamheid, worden gemonitord. Door hercontroles van oude vsv'ers blijven wij het contact met de jongeren actief zoeken. Ook is de registratie beter geworden. Daarnaast willen wij onderzoeken of het per brief gestuurde antwoordformulier aan de jongere vervangen kan worden door een digitale versie en hiermee de respons verhoogd kan worden.

Overige werkprocessen Doorstroompunt

De doorstroomcoaches maken naast de werkproces verzuim 18+ en vsv ook gebruik van de volgende werkprocessen:

- Kwetsbare jongeren:
In dit werkproces worden de jongeren (16-23 jaar) zittend op of afkomstig van vmbo-basis, vso, Praktijkonderwijs en entree-onderwijs gemonitord. Dit is een wettelijk taak die aan de gemeenten is opgedragen. Met jongeren die geen inschrijving in het onderwijs hebben en of geen werk wordt minimaal 2 keer per jaar contact opgenomen om hen ondersteuning aan te bieden.
- Zorg en preventie Doorstroompunt:
In dit werkproces worden preventie acties weergegeven (bijv. voorkomen vsv, uitstroomgesprekken onderwijs, overgang naar ander onderwijstype etc.)

Overige werkprocessen Doorstroompunt	Totaal	%
Kwetsbare jongeren	113	45%
Zorg en preventie Doorstroompunt	140	55%
Totaal	253	100%

Van cijfers naar aanpak

De cijfers laten zien dat de ondersteuning van leerlingen, het voorkomen van schooluitval en de aansluiting van het onderwijs op zorg en arbeid onze voortdurende aandacht vragen. Het combi PFO Onderwijs en Jeugd besluit jaarlijks over de Doorstroompunt-begroting. Daarmee geven we als Rijk van Nijmegen richting aan de opdracht aan team Leerrecht en Doorstroompunt Nijmegen voor de uitvoering van de regionale verzuimtaken. De verzuimaanpak sluit aan op de regionale aanpak 'jongeren naar school of werk'. Besluitvorming hierover vindt plaats in de stuurgroep 'jongeren naar school of werk' waaraan bestuurders vanuit het vo, mbo, WerkBedrijf Rijk van Nijmegen en gemeenten deelnemen.

Onze verzuimaanpak ontwikkelen we door

Verzuim is een belangrijk aangrijpingspunt om met jongeren het gesprek te voeren over wat er speelt op school, thuis en/of in de omgeving. Dit vraagt om goede ondersteuning op school, door de mentor of de studie- of trajectbegeleider. Gemeenten blijven samen met de schoolbesturen agenderen wat nodig is in de ondersteuning: verbeteringen in de loopbaanoriëntatie, extra ondersteuning in de klas, mogelijkheden om te kunnen switchen, meer instroommogelijkheden etc.

We werken verder aan blijvend contact na onderwijs

We spreken in regionaal verband niet langer over de vsv-aanpak, maar over de regionale aanpak 'jongeren naar school of werk'. Hierin hebben we de vsv-middelen en middelen jeugdwerkloosheid gebundeld. We communiceren over projecten en delen verhalen van jongeren via nieuwsbrieven en social media en organiseren bijeenkomsten waarmee we het netwerk verder versterken.

Het Loopbaanteam mbo en het loopbaanteam pro/vso hebben ook afgelopen schooljaar gedraaid. In dit team zitten professionals vanuit team Leerrecht en Doorstroompunt, Leerwerkloket, WerkBedrijf Rijk van Nijmegen en medewerkers vanuit het mbo. Studenten die dit nodig hebben kunnen vanuit dit team ondersteuning krijgen bij het maken van een vervolgstap. De intensiteit van de ondersteuning kan variëren, evenals de duur. Team Leerrecht en Doorstroompunt werkt verder aan 'blijvend contact na onderwijs'. We bereiken steeds meer jongeren die eerder buiten beeld waren of dreigden te geraken. Er vinden nu gerichte hercontroles plaats. De doorstroomcoach spoort de jongeren op, gaat in gesprek en kan doorgeleiden naar instanties. Om de jongere naar werk toe te kunnen leiden is er vaak begeleiding vanuit het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen of andere hulp nodig.

We dwingen onszelf om scherp te blijven op onze eigen werkwijze én op eenduidige registratie. Enerzijds om te weten waarom jongeren uitvallen (oorzaken) en anderzijds om scherp te krijgen hoe we hen goed en snel kunnen helpen (aanpak). Het moet voor alle jongeren helder zijn waar ze terecht kunnen voor advies en ondersteuning rondom scholing en opleiding, werk en inkomen. Jongeren zich ook zelf melden bij team Leerrecht en Doorstroompunt.

Uitbreiding doelgroep tot 27 jaar

Het wetsvoorstel van school naar duurzaam werk is in voorbereiding waarmee de coördinerende Doorstroompunt-taken worden uitgebreid van 23 jaar naar 27 jaar. Deze wetswijziging gaat naar verwachting van kracht per 1 januari 2026. Dit gaat veel betekenen voor onze dienstverlening aan jongeren. De totale groep jongeren wordt groter én het aanbod wat we organiseren zal veranderen. In veel gevallen zal de ondersteuning die nodig is over meerdere leefdomeinen gaan, naast onderwijs en werk. Dit vraagt om intensieve samenwerking met anderen, zowel intern als extern.

Bijlage - Toelichting en begrippen

Gemeenten en scholen werken samen om verzuim en voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Scholen zijn verplicht om (via DUO) bij de gemeente te melden wanneer leerlingen stoppen met een opleiding of een maand zonder reden niet naar school gaan. Deze leerlingen worden geholpen en gestimuleerd om terug naar school te gaan of om werk te vinden waarbij ze een mbo-diploma kunnen halen. We geven inzicht in de werkprocessen, de ontwikkelingen door de jaren heen, de oorzaken van verzuim en welke resultaten zijn geboekt met het oppakken van de meldingen.

- **Startkwalificatie:** Een diploma voor vwo, havo of mbo-niveau 2 of hoger.
- **Kwalificatieplicht:** Jongeren (16 tot 18 jaar) die nog geen startkwalificatie hebben behaald moeten naar school om deze wel te behalen (leerplichtwet). Uitzonderingen hierop zijn jongeren met een getuigschrift/schooldiploma praktijkonderwijs of vanuit het voortgezet speciaal onderwijs met uitstroomprofiel arbeidsmarkt/dagbesteding.
- **Doorstroompunt:** Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. Wettelijke taken zijn 1) een sluitende melding en registratie van alle jongeren (18-23) die niet op school zitten en geen startkwalificatie hebben 2) benaderen en zorgdragen voor begeleiding van jongeren die zijn uitgevallen, gericht op terugleiden naar school, naar werk of een combinatie daarvan en 3) coördineren en initiëren van samenwerking tussen betrokken partijen.
- **Meldingen verzuim:** DUO stuurt alle verzuimmeldingen van leerlingen/studenten uit het Rijk van Nijmegen door naar team Leerrecht en Doorstroompunt Nijmegen. Er wordt dan automatisch een werkproces aangemaakt. In feite rapporteren we over de werkprocessen relatief verzuim (kwalificatieplicht) en werkprocessen 18+-verzuim.
 - **Meldingen kwalificatieplicht:** Als een kwalificatie plichtige jongeren (16-18 jaar) meer dan 16 klokuren verzuimt (per 4 opeenvolgende lesweken) dan meldt de onderwijsinstelling dit bij DUO.
 - **18+ verzuim:** Als een jongere (18 tot 23 jaar), zonder startkwalificatie, die wel ingeschreven staan bij een opleiding, meer dan 4 weken aaneengesloten verzuimt, dan meldt de onderwijsinstelling dit bij DUO. Wanneer er sprake is van zorg kunnen de opleidingen eerder melden.
- **Vsv:** Wanneer een jongere (12 tot 23 jaar) niet bij een onderwijsinstelling ingeschreven staat en nog geen startkwalificatie heeft, is hij/zij een voortijdig schoolverlater.
- **Team Leerrecht en Doorstroompunt** verzorgt de uitvoering van de Doorstroompunt-taken voor de Doorstroomregio Rijk van Nijmegen:
 - Uitvoering kwalificatieplicht (verzuim 16-18 jaar)
 - Preventieve Doorstroompunt-taken (verzuim 18-23 jaar)
 - Curatieve Doorstroompunt-taken (voortijdig schoolverlaters 16-23 jaar)
 - Monitoren van kwetsbare jongeren

In de opdracht leggen we vast wat we verstaan onder 'monitoren', waar gemeenten op willen sturen en hoe de inzet is verdeeld. Er is één team van doorstroomcoaches zodat de preventieve Doorstroompunt-taken (verzuimmeldingen 18+) en de curatieve Doorstroompunt-taken (outreaching vsv-aanpak) goed verdeeld kunnen worden binnen het team en gedurende het schooljaar. De gemeente Nijmegen voert als contactgemeente de Doorstroompunt-coördinatie uit voor de regio Nijmegen. De Doorstroompunt-coördinatie is opgesplitst: deels is deze ondergebracht bij de beleidsafdeling Maatschappelijke Ontwikkeling bij de gemeente Nijmegen en deels bij de teamleider team Leerrecht en Doorstroompunt.